RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

HIRİSTİYANLIĞIN DOĞUŞU VE YAYILIŞI

KARACAN

HIRISTIYANLIĞIN DOĞUŞU VE YAYILIŞI 5

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

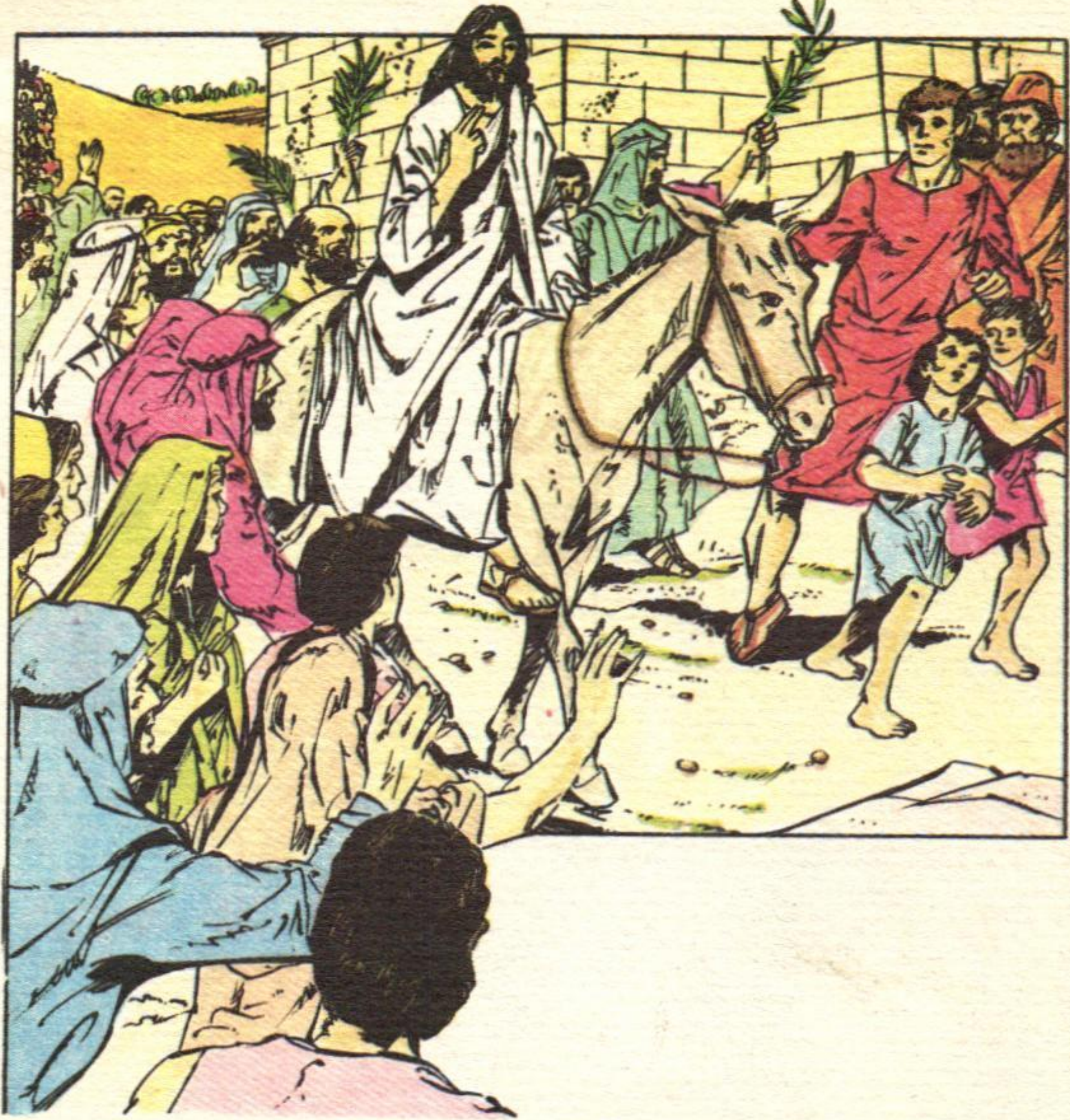
Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5 sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**
Adres: **KARACAN YAYINLARI,** Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00
Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

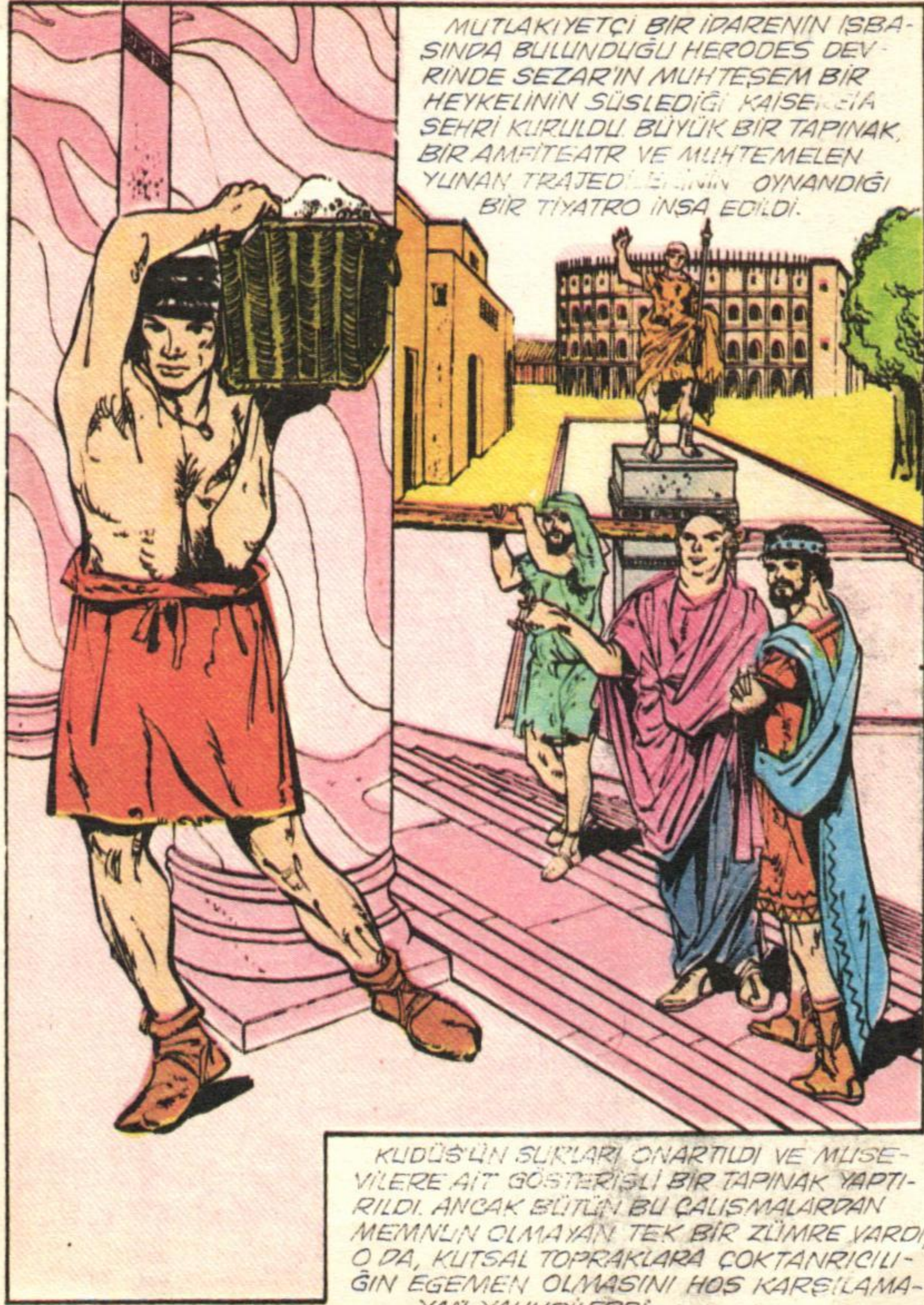

HIRİSTİYANLIĞIN DOĞUŞU VE YAYILIŞI

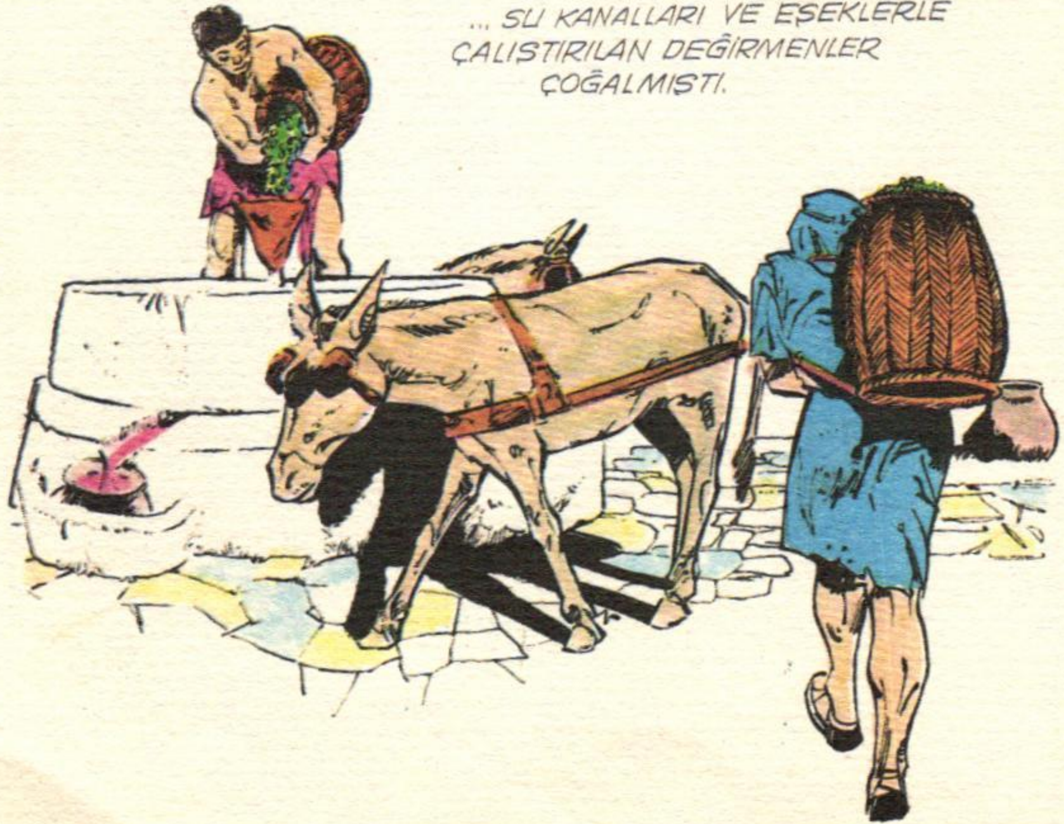
HIRİSTİYANLIĞIN DOĞUŞU VE YAYILIŞI

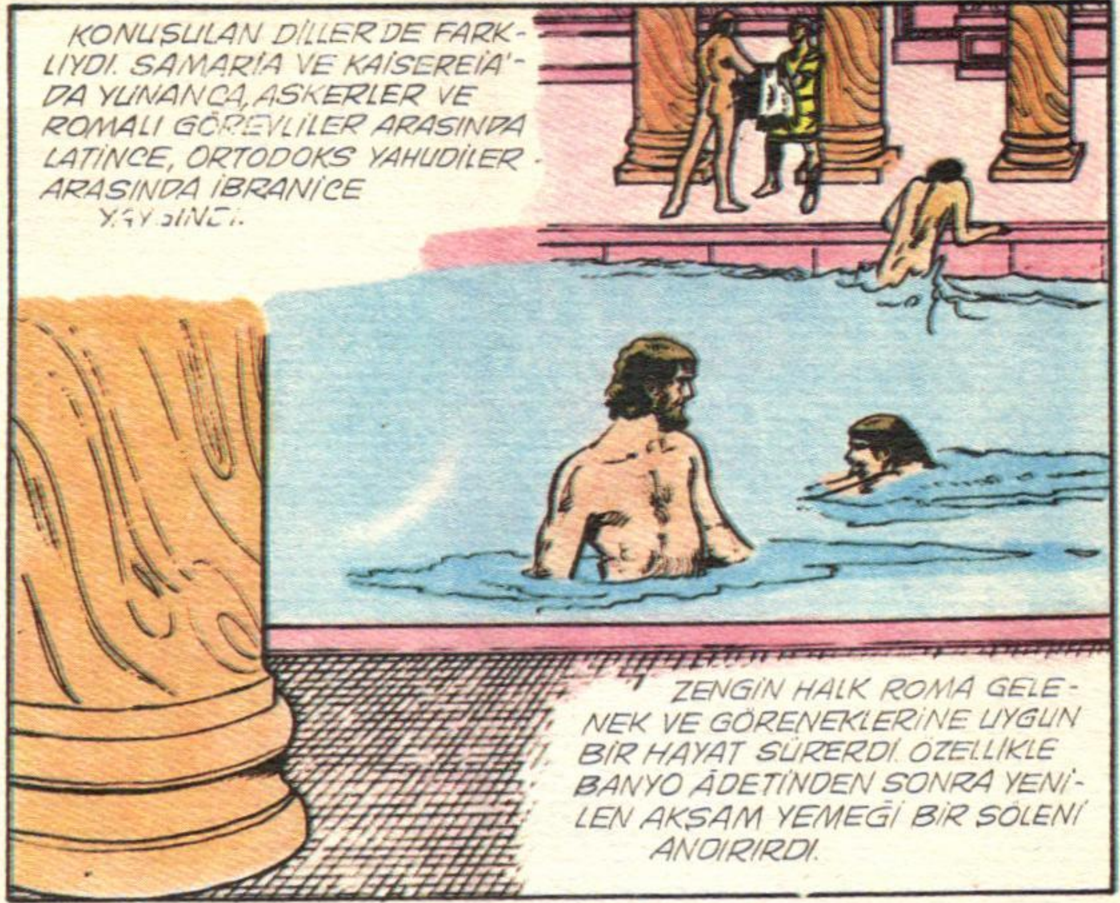
2

MUTLAKIYETÇİ BİR İDARENİN IŞBA-
ŞINDA BULUNDUĞU HERODES DEV-
RİNDE SEZAR'IN MUHTEŞEM BİR
HEYKELİNİN SÜSLEDİĞİ KAISERİA
ŞEHRİ KURULDU. BÜYÜK BİR TAPINAK,
BİR AMFİTEATR VE MUHTEMELEN
YUNAN TRAJEDİLERİNİN OYNANDIĞI
BİR TİYATRO İNŞA EDİLDİ.
KUDÜS'ÜN SURLARI ONARTILDI VE MUSE-
VİLERE AİT GÖSTERİŞLİ BİR TAPINAK YAPTI-
RILDI. ANCAK BÜTÜN BU ÇALIŞMALARDAN
MEMNUN OLMAYAN TEK BİR ZÜMRE VARDI,
O DA, KUTSAL TOPRAKLARA ÇOKTANRICILI-
ĞIN EGEMEN OLMASINI HOŞ KARŞILAMA-
YAN YAHUDİLERDİ.
3

YİNE DE BARIŞLA BİRLİKTE REFAH DÜZEYİ ARTMIŞ, NÜFUS ÇOĞALMIŞ, TARIM VE SULAMA ÇALIŞMALARINA HIZ VERİLMİŞ, MEYVECİLİK (HURMA), ŞARAPÇILIK, VE ZEYTİNCİLİK İLERLEMİŞ....

... SU KANALLARI VE EŞEKLERLE ÇALIŞTIRILAN DEĞİRMENLER ÇOĞALMIŞTI.

4

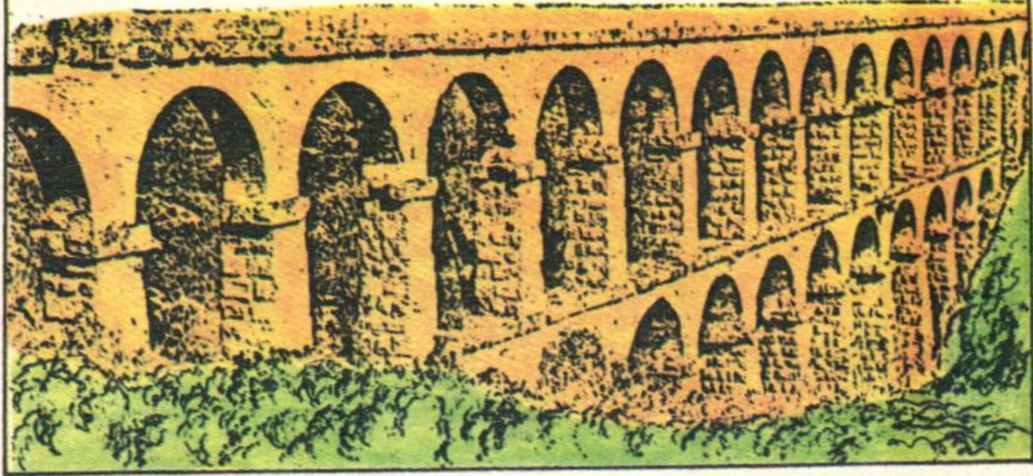

KONUŞULAN DİLLER DE FARK-
LIYDI. SAMARİA VE KAİSEREİA'-
DA YUNANCA, ASKERLER VE
ROMALI GÖREVLİLER ARASINDA
LATİNCE, ORTODOKS YAHUDİLER
ARASINDA İBRANİCE
YAYGINDI.
ZENGİN HALK ROMA GELE-
NEK VE GÖRENEKLERİNE UYGUN
BİR HAYAT SÜRERDİ. ÖZELLİKLE
BANYO ÂDETİNDEN SONRA YENİ-
LEN AKŞAM YEMEĞİ BİR ŞÖLENİ
ANDIRIRDI.

YEMEK, SICAK VE
SULU YEMEKLER
DIŞINDA ELLE YE-
NİRDİ. SOFRA TA-
KIMLARI GENELLİK-
LE GÜMÜŞ, BRONZ
VEYA TAHTADANDI.
İÇECEK YERİNE
AMFORA DENİLEN
KAPLARDA
BEKLETİLEN
ŞARAP KULLA-
NILIRDI.

5

BAŞLICA GİYSİ, BİR KEMERLE VÜCUDA TUTTURULAN TÜNİK VEYA MANTOYDU. DAHA ÇOK BEYAZ RENK TERCİH EDİLİRDİ. HALK DİZ KAPAKLARINA KADAR İNEN BİR TÜNİK GİYERDİ.
YAHUDİLER BU BAŞDÖNDÜRÜCÜ ÂLEMDE TEK TANRILI DİNLERİNİ KORUMAYA DEVAM ETTİLER. Hz. İSA'DAN ÖNCEKİ KUTSAL KİTAPLARDA SÖZÜ EDİLEN KURTARICILARI MESİH'İ BEKLİYORLARDI.
6

HIRISTİYANLIK I. YÜZYILDA ROMA EGEMENLİĞİNDEKİ FİLİSTİN'DE ORTAYA ÇIKTI VE IV. YÜZYILA KADAR GEÇEN SÜRE İÇİNDE BÜTÜN İMPARATORLUĞA YAYILDI.

"JEZÜS" ADI İBRANİCE "KURTARICI" ANLAMINA GELEN "YOŞUA"DAN GELİR. "İSA" ADI DA AYNI ZAMANDA İBRANİCE "MASİAH"IN (MESİH) YUNANCA ÇEVİRİSİ OLAN "HRİSTOS"TAN GELMEKTEDİR.

HZ. İSA'NIN HAYATI, ÖĞRETİLERİ VE MUCİZELERİ KONUSUNDA YENİAHİT'İN BAŞLICA BÖLÜMLERİNİ OLUŞTURAN DÖRT İNCİL'İN YANI SIRA BARNABAS İNCİLİ'NDEN DE YARARLANILMIŞTIR.

1457 YILINDA GÜTENBERG TARAFINDAN BASILAN İNCİL'DEN BİR BÖLÜM.

7

BEBEK İSA'NIN DÜNYAYA GELİŞİ İMPARATOR AVGUSTUS DEVRİNDE YAPILAN NÜFUS SAYIMI SIRASINDA GERÇEK-LEŞTİ. O GÜNLERDE BEBEK BEKLEYEN Hz. MERYEM SAYIMDA BULUNMAK ÜZERE BEYTÜLLAHM ŞEHRİNE GELMİŞ, HANLARDA YER BULAMADIĞI İÇİN BİR AĞILA SIĞINMIŞTI.
İŞTE Hz. İSA BÖYLE BİR AĞILDA HAYATA GÖZLERİNİ AÇTI.
8

BU ARADA YAHUDİ KRALI HERODES TAHTINI KAYBETMEK KORKUSU İLE BEYTÜLLAHM ŞEHRİNDE YAŞAYAN İKİ YAŞINDAN KÜÇÜK BÜTÜN ERKEK ÇOCUKLARIN ÖLDÜRÜLMESİNİ EMRETMİŞTİ. BUNUN ÜZERİNE Hz. MERYEM ÇOCUĞUNU ALARAK MISIR'A KAÇTI.
HERODES'İN ÖLÜMÜNDEN SONRA YENİDEN FİLİSTİN'E DÖNEREK NAZARET ŞEHRİNE YERLEŞTİ. PASKALYA İÇİN KUDÜS'TE BULUNAN 12 YAŞINDAKİ İSA BİR GÜN KALABALIKTA ANNESİNİ KAYBETMİŞ VE ÜÇ GÜN SONRA BİR TAPINAKTA KENDİSİNİ İLGİYLE DİNLEMEKTE OLAN BİR GRUP ÂLİMİN ARASINDA BULUNMUŞTU.
9

HZ. İSA 30 YAŞINA KADAR NAZARET'TE YAŞADI. BU ARADA YEĞENİ VAFTİZCİ YAHYA, SIRTINDA DEVE DERİSİNDEN BİR ELBİSE OLDUĞU HALDE SADECE YABANİ BAL VE ÇEKİRGEYLE BESLENEREK ÇÖLÜ DOLAŞMAKTA VE SÜREKLİ ŞUNLARI SÖYLEMEKTEYDİ:
"PİŞMANLIK DUYUN VE GÜNAHLARINIZIN...

10

HALKA BIKIP USANMADAN VAAZ VEREN YAHYA BİR GÜN HERODES'İN OĞLU HERODES ANTİPAS'IN HUZURUNA KABUL EDİLDİ.

BU KONUSMA SIRASINDA KARDE-SİNİN KARISI HERODİAS İLE OLAN YA-SAK BERABERLİĞİNİ ELEŞTİRMESİ ÜZERİNE HERODİAS TARAFINDAN KISKIRTILAN KRAL, KENDİSİNİ ÖLÜ-ME MAHKÛM EDEREK BİR HÜCREYE ATTIRDI.

ÖLÜM KARARI YERİNE GE-TİRİLMEMİŞ, FAKAT VAFTİZCİ YAHYA GÜNLERİNİ BİR HÜCRE-DE GEÇİRMEYE BASLAMISTI.

11

KRAL DOĞUM GÜNÜ ŞEREFİNE VERDİĞİ BİR ŞÖLENDE KONUKLARINI HERODİAS'IN KIZI SALOME İLE TANIŞTIRDI. BÜTÜN KONUKLAR SALOME'NİN DANSINA HAYRAN KALMIŞLARDI.

DANSIN SONUNDA KRAL SALOME'YE KENDİSİNDEN BİR ŞEY DİLEMESİNİ İSTEDİ. ANNESİNİN ETKİSİNDE KALAN GENÇ PRENSESİN...
...VAFTİZCİ YAHYA'NIN BAŞINI İSTEMESİ ÜZERİNE KRAL KONUKLARIN ÖNÜNDE VERDİĞİ SÖZDEN DÖNEMEDİ VE VAFTİZCİ YAHYA, BAŞI KESİLEREK ÖLDÜRÜLDÜ..

12

BU ARADA HZ. İSA ONUN YERİNİ ALMIŞ, CELİLE VE NAZARET BOYUNCA SİNAGOGLARI DOLAŞARAK VAAZLAR VERMEKTEYDİ. ANCAK BÜYÜK BİR İLGİ...
...UYANDIRDIĞI SÖYLENEMEZDİ... CELİLE'YE DÖNEN HZ. İSA KAFARNAUM'A YERLEŞTİ VE ORADA TANIDIĞI DÖRT BALIKÇIDAN (SİMUN, ANDREAS, YAKUP VE YUHANNA) BU İŞİ BIRAKMALARINI İSTEDİ.

BALIKÇILAR ONUN BU İSTEĞİNE UYDULAR. AYNI DÖNEMDE DÖRT İNCİL'İN DE BELİRTTİĞİ GİBİ MUCİZELER GERÇEKLEŞMEYE BAŞLADI.
MESELA KANA'NIN DÜĞÜNÜNDE SU, ŞARABA DÖNÜŞMÜŞTÜ..
13

O GÜNÜN GELDİĞİNE İNANAN
HZ. İSA, MÜRİTLERİ ARASINDAN
12 KİŞİYİ SEÇTİ. BUNLAR İLK GÖNÜLLÜ
MİSYONERLERDİ VE ŞU ADLARLA
ANILIRLARDI. PETRUS ADINI VERDİĞİ
SİMUN VE KARDEŞİ ANDREAS,
YAKUP (BÜYÜK), OĞLU YAHUDA....
...YUHANNA, FİLİP, BARTHOLOMAEUS, MATTA, TOMAS, ALTE'NİN
OĞLU KÜÇÜK YAKUP, GAYGUR SİMDEN VE YAHUDA İSKARİYOT.
14

BU ARADA HZ. İSA ONUN YERİNİ ALMIŞ, CELİLE VE NAZARET BOYUNCA SİNAGOGLARI DOLAŞARAK VAAZLAR VERMEKTEYDİ. ANCAK BÜYÜK BİR İLGİ....
...UYANDIRDIĞI SÖYLENEMEZDİ... CELİLE'YE DÖNEN HZ. İSA KAFARNAUM'A YERLEŞTİ VE ORADA TANIDIĞI DÖRT BALIKÇIDAN (SİMUN, ANDREAS, YAKUP VE YUHANNA) BU İŞİ BIRAKMALARINI İSTEDİ.

BALIKÇILAR ONUN BU İSTEĞİNE UYDULAR. AYNI DÖNEMDE DÖRT İNCİL'İN DE BELİRTTİĞİ GİBİ MUCİZELER GERÇEKLEŞMEYE BAŞLADI.
MESELA KANA'NIN DÜĞÜNÜNDE SU, ŞARABA DÖNÜŞMÜŞTÜ..

13

O GÜNÜN GELDİĞİNE İNANAN HZ. İSA, MÜRİTLERİ ARASINDAN 12 KİŞİYİ SEÇTİ. BUNLAR İLK GÖNÜLLÜ MİSYONERLERDİ VE ŞU ADLARLA ANILIRLARDI. PETRUS ADINI VERDİĞİ SİMUN VE KARDEŞİ ANDREAS, YAKUP (BÜYÜK), OĞLU YAHUDA....
...YUHANNA, FİLİP.., BARTHOLOMAEUS, MATTA, TOMAS, ALTE'NİN OĞLU KÜÇÜK YAKUP, GAYGUR SİMDEN VE YAHUDA İSKARİYOT.

14

HZ. İSA BU 12 KİŞİYE "HAVARİLER" ADINI VERDİ. HAVARİLERİN GÖREVİ VAAZLARIYLA İNSANLARA DOĞRU YOLU GÖSTERMEK, HASTALARA ŞİFA DAĞITMAKTI. YANLARINDA PARA BULUNDURMALARI VE ÜSTLERİNDEKİ TÜNİKTEN BAŞKA BİR ŞEY GİYMELERİ YASAKTI.

HZ. İSA ÇEVRESİNE TOPLADIĞI HAVARİLERİNE KARŞILAŞACAKLARI TEHLİKELERİ TEK TEK ANLATTI VE ONLARA ŞU SÖZLERİ SÖYLEDİ: "ŞİMDİ SİZLERİ DİŞİ KOYUNLAR GİBİ KURTLARIN ARASINA GÖNDERİYORUM, KENDİNİZİ BİR YILAN KADAR KURNAZ....

15

Hz. İSA'NIN ÖĞRETİSİ YAYILDIKÇA
HIRİSTİYANLIĞA KARŞI OLANLARIN DA
ÖFKESİ ARTMAKTAYDI. ONU HAPSE
ATTIRMAK İÇİN ÇARELER ARAMAYA
BAŞLADILAR.

BUNUN ÜZERİNE İSA
PEYGAMBERİ KUTSAL ŞEY-
LERE SÖVMEKLE SUÇLA-
DILAR. HATTA DAHA DA İLE-
Rİ GİDEREK ONU TAŞLA-
YARAK ÖLDÜRMEKLE TEH-
DİT ETTİLER. Hz. İSA Fİ-
LİSTİN'İ TERK ETMEK
ZORUNDA KALDI VE ÜR-
DÜN'ÜN KARŞI KIYISINA
GEÇTİ.

16

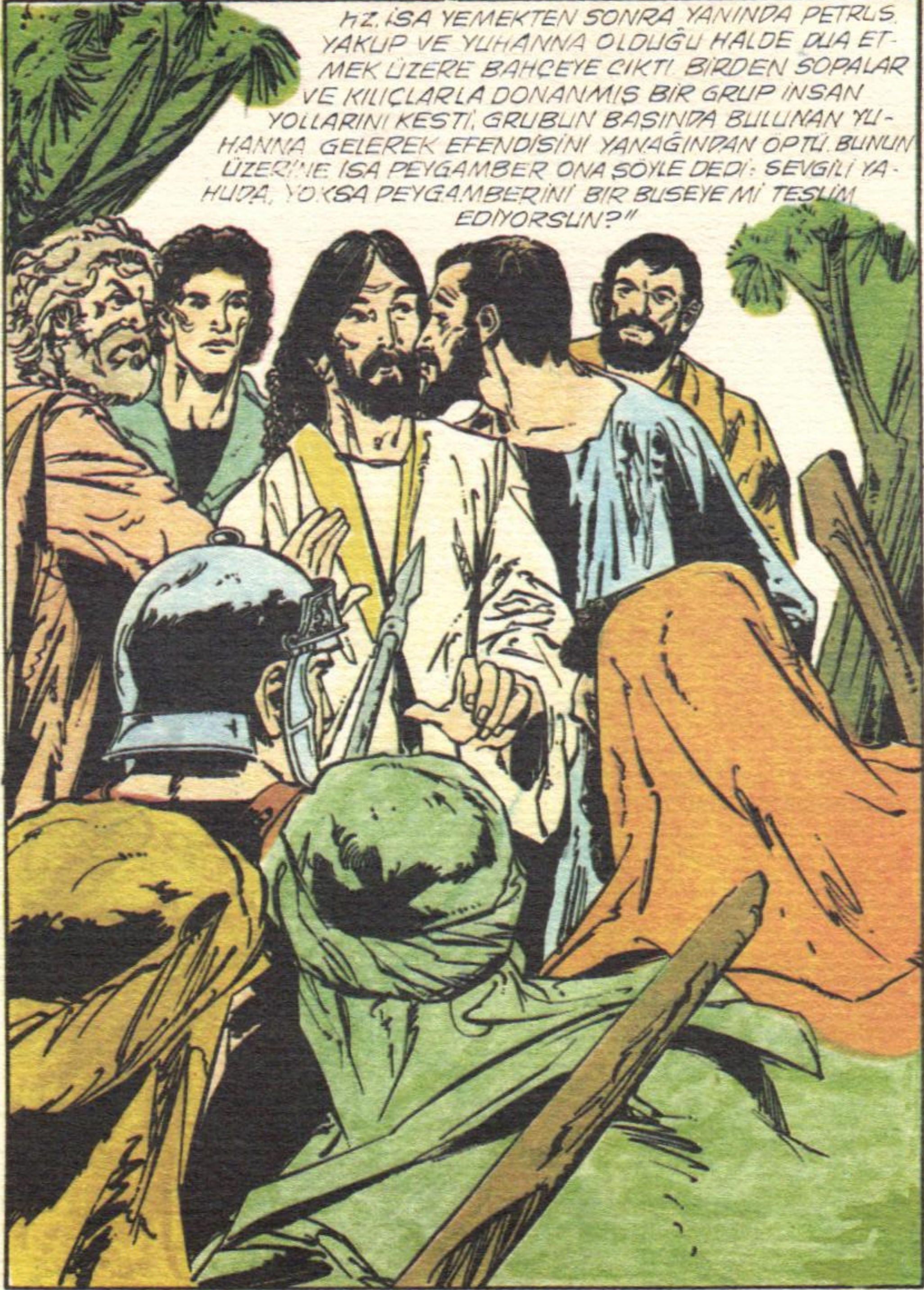

ÜÇ YIL SONRA PASKALYA-
DA KUDÜS'E GERİ DÖNDÜ.
BERABERİNDE MÜRİTLERİ
VE KALABALIK BİR
HALK TOPLU-
LUĞU VARDI.
PASKALYA İÇİN ŞEHİRDE
TOPLANMIŞ OLAN HALK KENDİ-
SİNİ ZEYTİN DALLARI VE PALMİYE
YAPRAKLARIYLA KARŞILADI.
BİR KISMI "İSRAİL'İN KRALI"
ŞEKLİNDE TEZAHÜRATTA
BULUNUYORLARDI.
17

PASKALYA SIRASINDA HER AİLENİN BİR KUZU KESMESİ ÂDETTİ. HZ. İSA PASKALYA NEDENİYLE VERİLEN YEMEĞE HAVARİLERİNİ DE ÇAĞIRDI. BİRLİKTE YEDİKLERİ BU SON YEMEKTE BİR ARA AYAĞA KALKARAK....
...SOFRADA BULUNANLARA HİTABEN BİR KONUŞMA YAPTI VE İÇLERİNDEN BİRİNİN KENDİLERİNE İHANET ETTİĞİNİ BİLDİRDİ. DAHA SONRA KORKU İÇİNDEKİ YAHUDA İSKARİYOT'A DÖNEREK "YAPMAK İSTEDİĞİNİ BİR AN ÖNCE YAP" DİYE HAYKIRDI.
18

... "EĞER EFENDİNİZ OLAN BEN, SİZİN AYAKLARINIZI YIKADIYSAM, SİZ DE BİRBİRİNİZİN AYAKLARINI YIKAMALISINIZ. BENİ ÖRNEK ALIN. NE KÖLE EFENDİSİNDEN, NE DE PEYGAMBER, TANRI'SINDAN BÜYÜKTÜR."

HZ. İSA YEMEKTEN SONRA YANINDA PETRUS. YAKUP VE YUHANNA OLDUĞU HALDE DUA ETMEK ÜZERE BAHÇEYE ÇIKTI. BİRDEN SOPALAR VE KILIÇLARLA DONANMIŞ BİR GRUP İNSAN YOLLARINI KESTİ. GRUBUN BAŞINDA BULUNAN YUHANNA GELEREK EFENDİSİNİ YANAĞINDAN ÖPTÜ. BUNUN ÜZERİNE İSA PEYGAMBER ONA ŞÖYLE DEDİ: SEVGİLİ YAHUDA, YOKSA PEYGAMBERİNİ BİR BUSEYE Mİ TESLİM EDİYORSUN?"
20

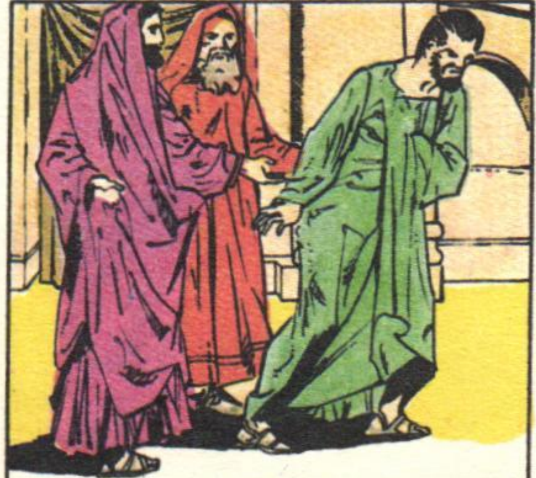

HZ. İSA YAHUDİ MAHKEMESİNİN TOPLANDIĞI SARAYA GÖTÜRÜLDÜ. ORADA ROMA VALİSİ PONTUS PİLATUS TARAFINDAN SORGUYA ÇEKİLDİ VE....

...ÖFKELİ DİN ADAMLARININ ÇEŞİTLİ HAKARETLERİNE MARUZ KALDI.

21

BU ARADA PETRUS KENDİSİNİ TERK ETMİŞ VE ONU ÜÇ DEFA İNKÂR ETMİŞTİ.

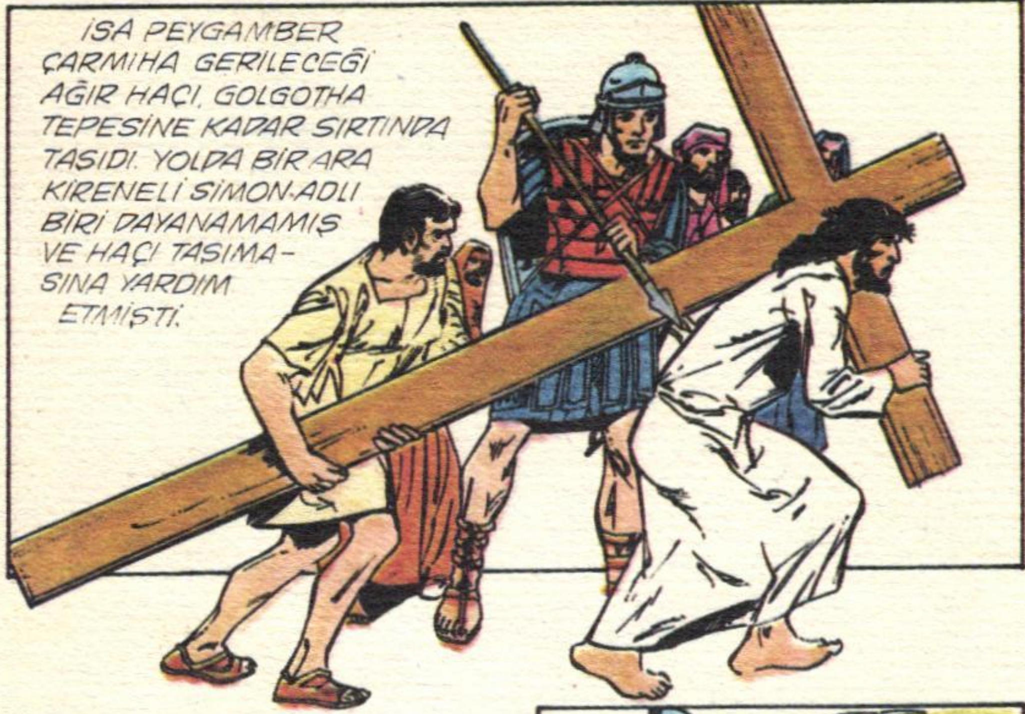

ELLERİ BAĞLI BİR ŞEKİLDE SARAYDAN ÇIKARTILAN İSA PEYGAMBER, PETRUS'U PİŞ-MANLIK İÇİNDE ACI ACI AĞ-LARKEN GÖRDÜ.

YAHUDA İSE 30 GÜMÜŞ DİNA-RI TAPINAĞA GERİ GÖTÜRMÜŞ VE GÜNAHININ AĞIRLIĞI ALTIN-DA EZİLEREK KENDİNİ ASMIŞTI.

22.

FİLATUS PASKALYA-
DA SUÇLULARI AFFET-
ME GELENEĞİNDEN
YARARLANARAK İSA
PEYGAMBER'İ SER-
BEST BIRAKMAK İS-
TEDİ. FAKAT HALK
KENDİSİNE KARŞI
ÇIKARAK....

...ONUN YERİNE CİNA-
YET SANIĞI OLAN
RABBAS'IN BIRAKIL-
MASINI İSTEDİ. BUNUN
ÜZERİNE Hz. İSA ÖN-
CE KIRBAÇLANDI, DA-
HA SONRA KENDİSİ-
NE KIRMIZI, KOLSUZ
BİR GÖMLEK GİYDİRİ-
LEREK BAŞINA DİKEN-
LERDEN BİR TAÇ
YERLEŞTİ-
RİLDİ.

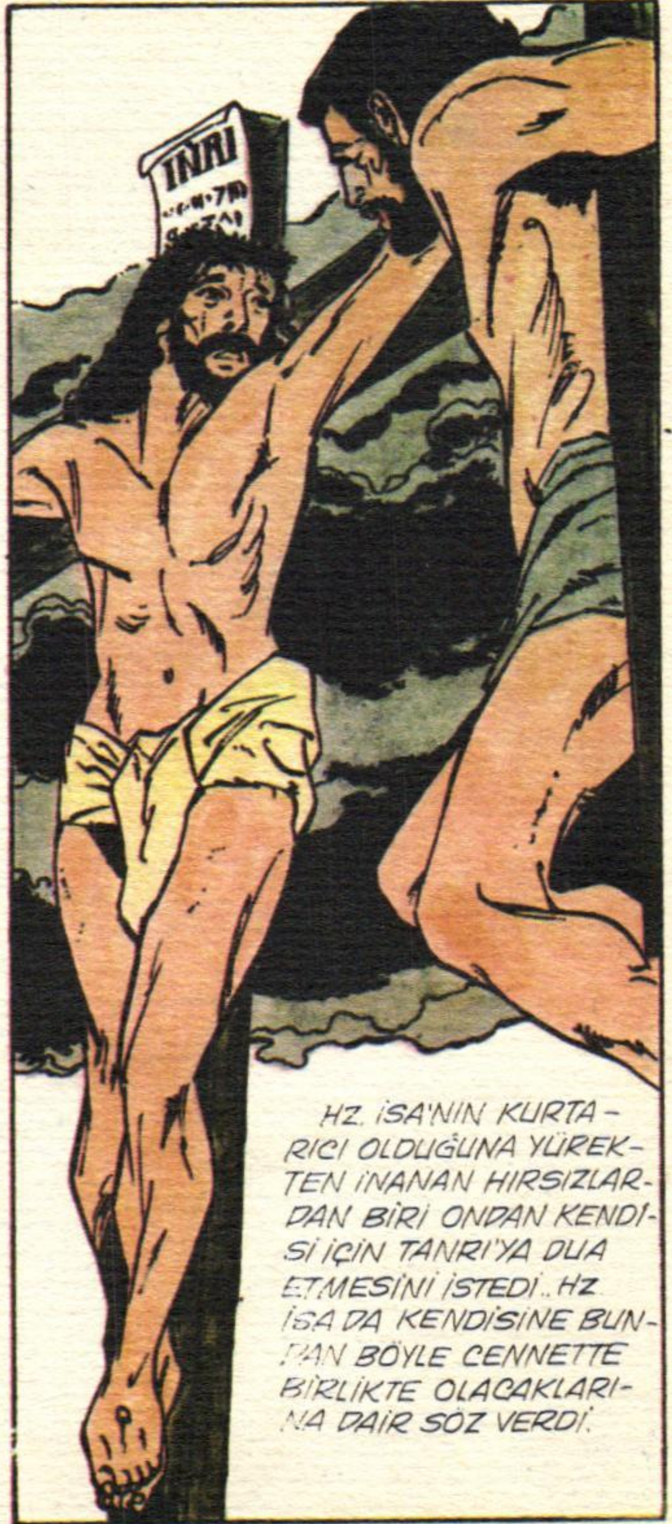
GOLGOTHA TEPESİNE GELDİKLERİNDE ELBİSELERİ ÇIKARTILARAK İKİ HIRSIZIN ARASINDA ÇARMIHA GERİLDİ.

24

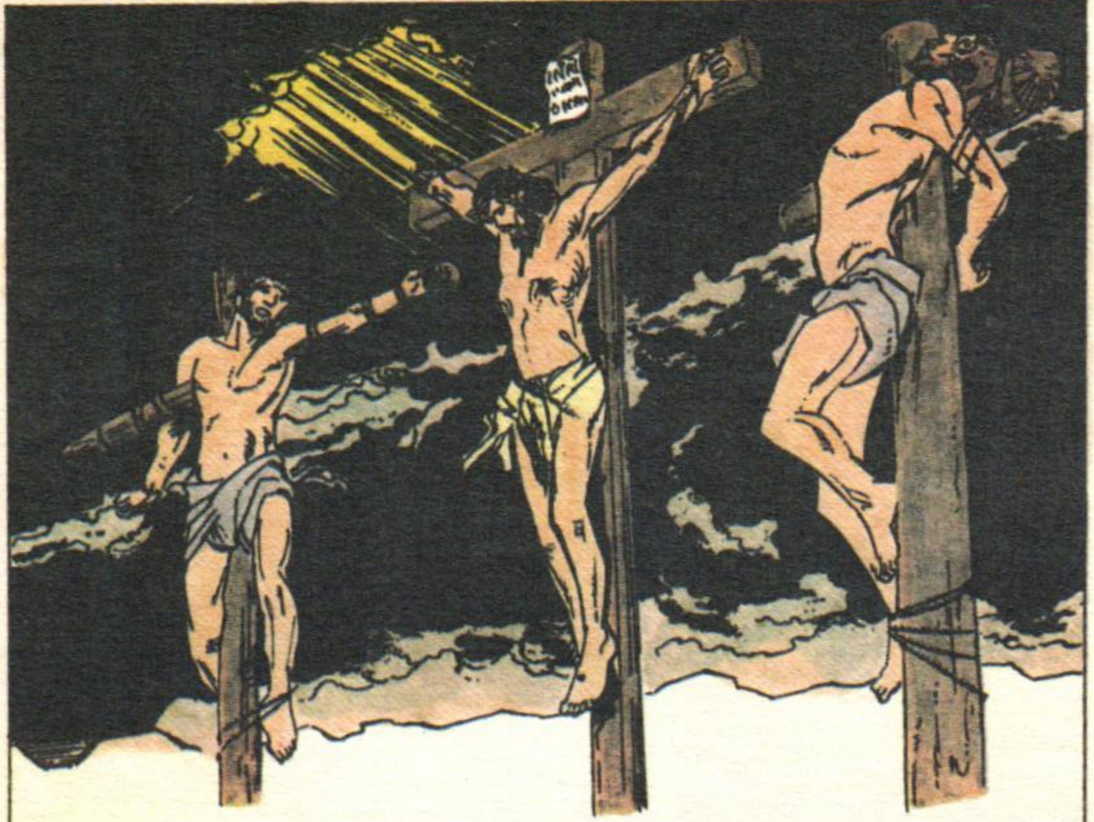
PİLATUS'UN EMRİYLE HAÇIN ÜZERİNE YUNANCA, İBRANİCE VE LATİNCE ŞU CÜMLE YAZILMIŞTI: YAHUDİLERİN KRALI NAZARETLİ İSA.

YANIBAŞINDA YALNIZCA ANNESİ MERYEM VE ONU EMANET ETTİĞİ YAKIN DOSTU YUHANNA VARDI.

25

SAAT ÖĞLEDEN SONRA ÜÇ OLMASINA RAĞMEN
BİRDEN ETRAF KARARDI... ÖLMEK ÜZERE OLAN İSA
PEYGAMBER "**TANRIM**" DİYE HAYKIRARAK....

ONUN ÖLÜMÜNDEN SONRA HIRISTİ-
YANLIĞI YAYMA GÖREVİ HAVARİLERE DÜŞTÜ.
HAVARİLER KUDÜS'E YERLEŞEREK FİLİSTİN-
LİLERE Hz. İSA'NIN GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLAMAYA
BAŞLADILAR.

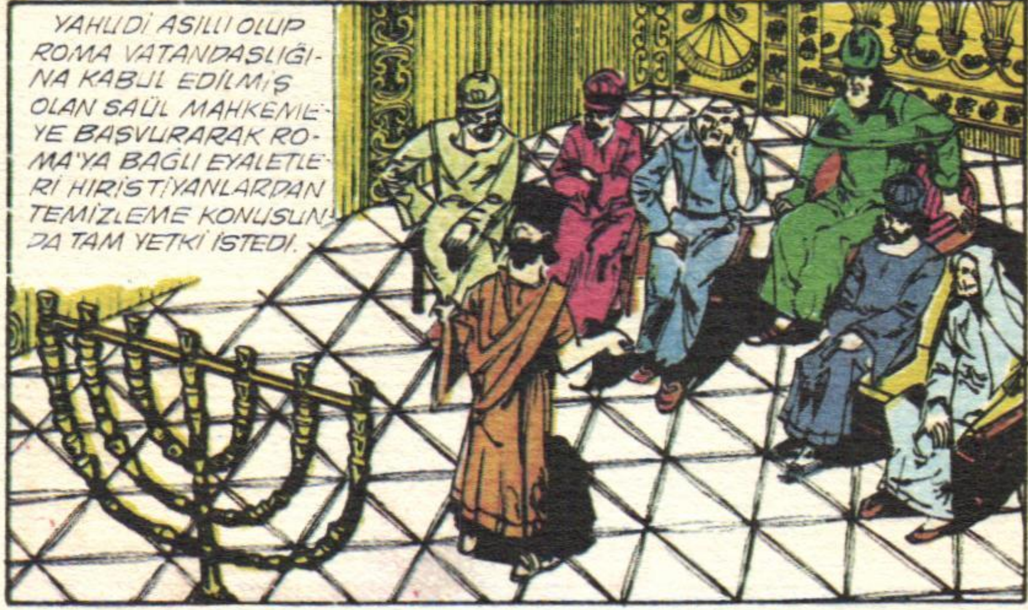

BU DURUM YAHUDİLERİ ÇOK TEDİR-
GİN ETMEKTEYDİ. MAHKEMEYE BAŞ-
VURARAK HAVARİLERİN TUTUKLANMA-
LARINI VE BU DİNİN YASAKLANMASI-
NI İSTEDİLER.

27

HAVARİLER TARAFINDAN DİYAKOS OLARAK SEÇİLEN ETİENNE'İN (ETİEN) ÇIKARTILDIĞI MAHKEMEDE "ONU GÖKYÜZÜNDE GÖRÜYORUM" ŞEKLİNDEKİ SÖZLERİ DİN ADAMLARINI BÜSBÜTÜN KIZDIRDI.
ETİENNE ŞEHRİN DIŞINA ÇIKARTILDI VE TAŞLANARAK ÖLDÜRÜLDÜ.

ETİENNE BU OLAY SIRASINDA DİZLERİNİN ÜZERİNE ÇÖKEREK TANRI'YA YALVARMIŞ VE O'NDAN RUHUNU CENNETE KABUL ETMESİNİ DİLEMİŞTİ. DİNİ KAYNAKLAR ETİENNE'İ İLK HIRİSTİYAN ŞEHİDİ OLARAK KABUL EDERLER.

28

YAHUDİ ASILLI OLUP ROMA VATANDAŞLIĞI-NA KABUL EDİLMİŞ OLAN SAÜL MAHKEME-YE BAŞVURARAK RO-MA'YA BAĞLI EYALETLE-Rİ HIRİSTİYANLARDAN TEMİZLEME KONUSUN-DA TAM YETKİ İSTEDİ.

BU YETKİNİN KENDİSİNE VE-RİLMESİ ÜZERİNE HIRİSTİYANLARIN YOĞUN OLARAK BULUNDUĞU DAMAS ŞEHRİNE DOĞRU YOLA ÇIKTI. FAKAT YOLDA GÖZLERİ KORKUNÇ BİR IŞIKLA KAMA-ŞARAK KÖR OLDU

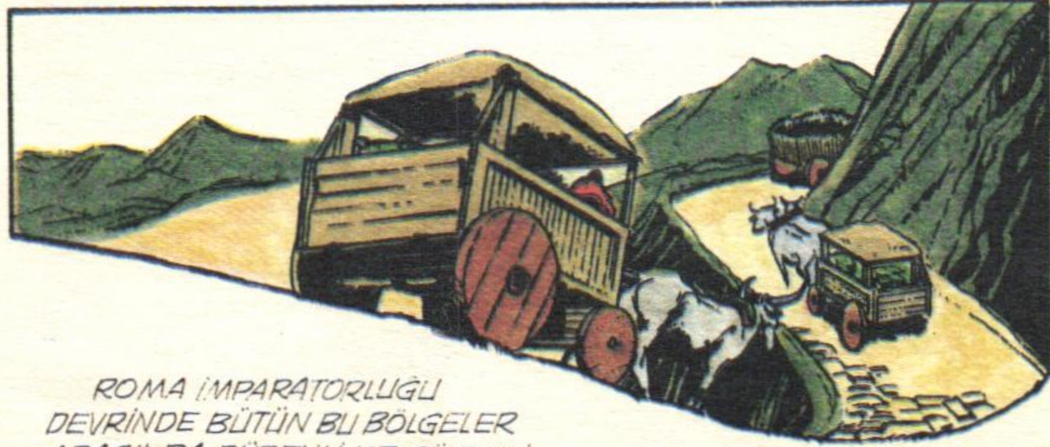
29

BU ARADA İSA PEYGAMBER DAMAS'-TA YAŞAYAN MÜRİTLERİNDEN ANANİA'YA GÖRÜNMÜŞ VE KENDİSİNDEN SAÜL'Ü İYİLEŞTİRMESİ İSTENMİŞTİ. ANANİA EL-LERİNİ SAÜL'ÜN GÖZLERİNE SÜRER SÜRMEZ SAÜL YENİDEN....

... GÖRMEYE BAŞLADI. DEHŞET İÇİNDE KALAN KOMUTAN HEMEN VAFTİZ OLMAK İSTEDİ-ĞİNİ BİLDİRDİ VE PAU-LUS ADINI ALDI. DAHA SONRA GİZLİCE KU-DÜS'E GİDEREK HA-VARİLER ARASINA KATILDI.

30

ROMA İMPARATORLUĞU DEVRİNDE BÜTÜN BU BÖLGELER ARASINDA DÜZENLİ VE GÜVENLİ BİR YOL ŞEBEKESİ MEVCUTTU VE BU DURUM ONUN FAALİYETİNİ BÜYÜK ÖLÇÜDE KOLAYLAŞTIRMAKTAYDI.

31

İLK DURAĞI ANTAKYA OLDU. BURASI YAKINDOĞU İLE OLAN TİCARETİN MERKEZİ DURU-MUNDAYDI.

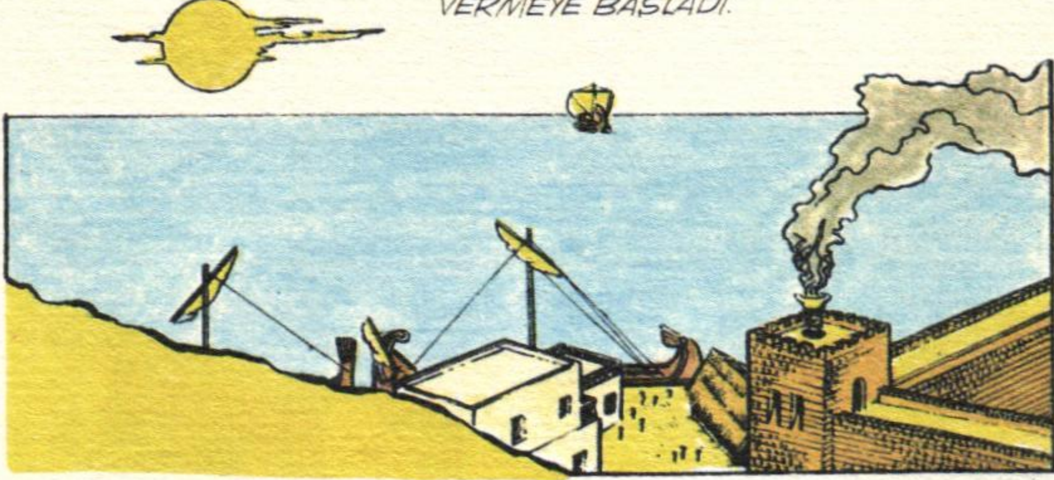
PAULUS BERABERİNDE KIBRISLI YAHUDİ BARNABAS OLDUĞU HALDE ŞEHRE GİRDİ. Hz. İSA'YA İNANANLARIN BAŞINDA GELEN BARNABAS DAHA SONRA KIBRISLI PAYENLER ARASINDA HIRİSTİYANLIĞI YAYMAKLA.....

...GÖREVLENDİRİLECEKTİ. KUDÜS'E 480 km. UZAKLIKTA BULUNAN BU ŞEHİRDE PAULUS TARAFINDAN FİLİSTİN TOPRAKLARI DIŞINDA İLK HIRİSTİYAN MABEDİ KURULDU.

32

İKİNCİ SEYAHATİNDE BU KEZ YANINDA SYLVAIN (SİLVEN) VARDI. TRUVA'YA DOĞRU YOLA ÇIKARAK MAKEDONYA'NIN ÖNEMLİ KENTLERİNDEN FİLİPPOİ'DE VAAZ VERMEYE BAŞLADI.

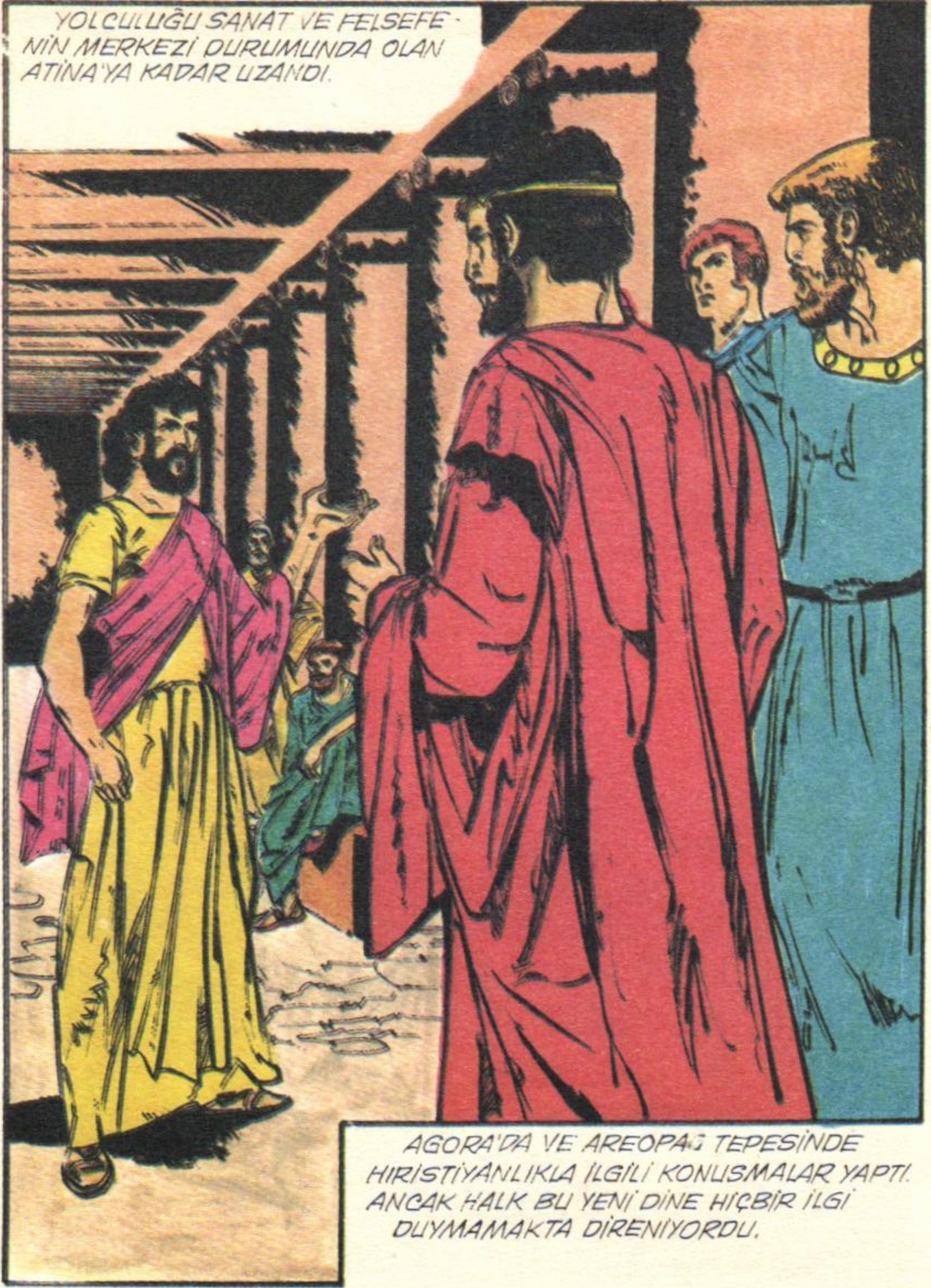

FAKAT ORADA DA TUTUNAMAYARAK ÖNCE TUTUKLANDI, SONRA ŞEHİRDEN ÇIKARTILDI.

BİR ARA SELANİK'E UĞRADI. BURADA KİLİSELER KURDU. SELANİK'TE UĞRADIĞI İFTİRALARA CEVAP OLARAK DAHA SONRA "SELANİKLİLERE MEKTUPLAR" ADLI ESERİNİ YAZACAKTI.

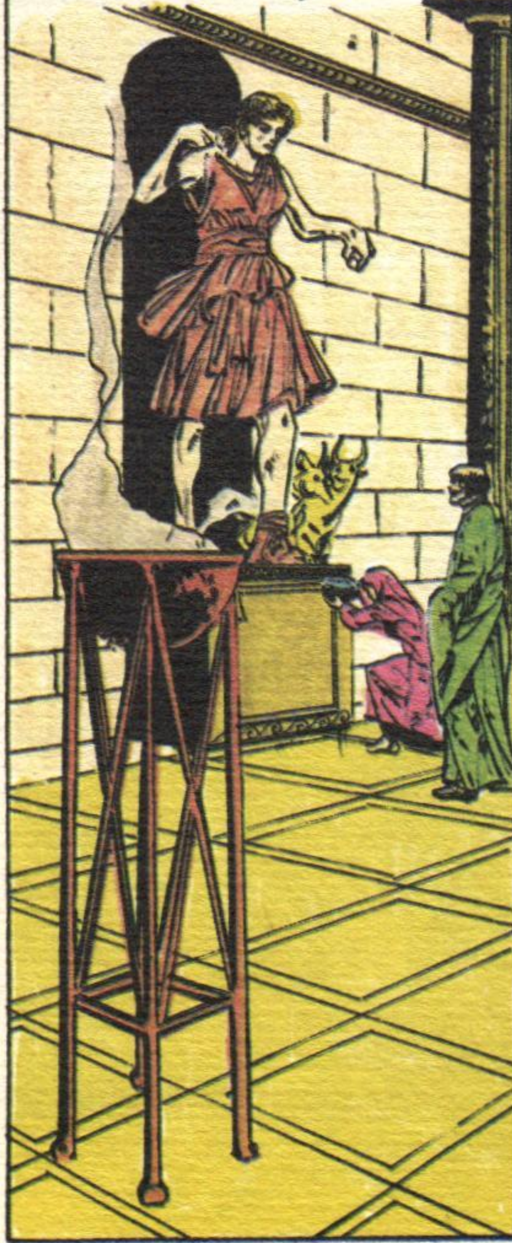

YOLCULUĞU SANAT VE FELSEFENİN MERKEZİ DURUMUNDA OLAN ATİNA'YA KADAR UZANDI.
AGORA'DA VE AREOPAG TEPESİNDE HIRISTİYANLIKLA İLGİLİ KONUŞMALAR YAPTI. ANCAK HALK BU YENİ DİNE HİÇBİR İLGİ DUYMAMAKTA DİRENİYORDU.
34

ORADAN KORİNT'E GİDEREK 1,5 YIL BU ŞEHİRDE KALDI. İMPARATOR KLAUDIUS TARAFINDAN SÜRGÜNE GÖNDERİLEN YAHUDİ ASUİLA İLE KARISI PRISCILLE DE BURADA BULUNUYORDU.
ÜÇ FİLİSTİNLİ KORİNT'TE GEÇİMLERİNİ ASKERİ ÇADIR İMAL EDEREK SAĞLAMAYA BAŞLADILAR.

BÖYLELİKLE İNSANLARLA DAHA RAHAT İLİŞKİ KURABİLİYORLARDI. ÜSTELİK FİLİSTİNLİ OLUŞLARI NEDENİYLE YABANCILARLA DAHA SIKI İLİŞKİYE GİREBİLME İMKÂNINA SAHİPTİLER. BU DEVİRDE KORİNT'TE HIRISTİYANLAR TARAFINDAN BİR KOLONİ KURULMUŞ OLDU.

35

PAULUS BİR BAŞKA GEZİSİ SI-
RASINDA ANADOLU'NUN
MANLARINDAN BİRİ OLAN EFES'E
GELDİ. ŞEHİRDE TANRIÇA ARTEMİS
ADINA BİR TAPINAK BULUNUYOR-
DU. HER YIL MART VE NİSAN...
36

...AYLARINDA DÜZENLENEN ŞEN-
LİKLERDE ÇOK SAYIDA İNSAN AKIN
AKIN TAPINAĞI ZİYARETE GELİR-
Dİ. PAULUS İKİ YIL BOYUNCA BU
ŞEHİRDE
BÜYÜK İLGİ GÖRDÜ.

KUDÜS'E DÖNÜŞÜNDE KENDİSİNİ ÖLDÜR-
MEK İSTEYEN HALKIN ARASINDAN ROMALI AS-
KERLER TARAFINDAN GÜÇLÜKLE KURTARILDI
VE İŞKENCE EDİLMEK ÜZERE ŞEHRİN....
.... KALESİNE GÖTÜRÜLDÜ.
İŞKENCE UYGULAMASI ROMA-
Lİ BİR VATANDAŞ OLMASI DO-
LAYISIYLA ERTELENDİ VE YAR-
GILANMAK ÜZERE ASKERİ
MAHKEMEYE ÇIKARILDI.

NEYLE SUÇLANDIĞINI ÖĞREN-
MEK İSTEMESİ ÜZERİNE ASKERİ
MAHKEME KENDİSİNİ YENİDEN
RAHİPLERİN HUZURUNA GÖNDER-
Dİ.
GICI FELIKS, PAULUS'UN ZENGİN
BİR AİLEDEN GELDİĞİNİ....
...BİLİYORDU. KENDİSİNİ BEDEL KARŞILIĞINDA SERBEST BIRAKMAYI
TEKLİF ETTİ, FAKAT BUNUN KABUL EDİLMEMESİ ÜZERİNE ONU TUTUK-
LATTI. "ESARET MEKTUPLARI" ADLI ESER BU DÖNEMDE YAZILMIŞTIR.

37

İKİ YIL BU ŞEHİRDE TUTUKLU KALDIK-
TAN SONRA İMPARATORA BAŞVURUSU
ÜZERİNE DİĞER TUTUKLULARLA BİRLİKTE
İTALYA'YA GÖNDERİLDİ.
YOLCULUK SIRASIN-
DA GEMİNİN FIRTINAY-
LA BATMASI SONUCU
MALTA ADASINA SI-
ĞINDI, FAKAT YAKALA-
NARAK SİRAKÜZA'YA
GÖTÜRÜLDÜ.
DAHA SONRA GELDİĞİ ROMA'DA
İZİNİ KAYBETTİRDİ.
38

DİGER HAVARİLERİN HAYATLARI
HAKKINDAKİ BİLGİLERDE EFSANE-
LERDEN YARARLANILMAKTADIR.
İSA PEYGAMBER TARAFINDAN
KİLİSENİN BAŞINA GETİRİLEN AZİZ
PETRUS'UN HIRISTİYANLIĞI YAYMA
ÇABALARINI ASYA'DA, MAKEDON-
YA'DA, GALATYA'DA VE [illegible]NYA'DA
SÜRDÜRDÜĞÜ, DAHA SONRA ROMA'-
DA ÇARMIHA GERİLEREK ÖLDÜRÜL-
DÜĞÜ SANILMAKTADIR.

HZ. İSA'NIN YAKIN DOS-
TU VE ANNESİNİ EMANET
ETTİĞİ KİŞİ OLAN AZİZ YU-
HANNA DA EFES'TE BEN-
ZER ŞEKİLDE ÖLDÜRÜL-
MÜŞTÜR.

MISIR VE İRAN TARAFLA-
RINDA VAAZLAR VEREN
AZİZ FİLİPPUS HİERAPO-
LİS'TE ÖLÜME MAHKÛM
EDİLMİŞTİR.

39

DİNİ KAYNAKLAR ROMA'DA
BULUNAN BARTHOLOMAEUS'-
UN ERMENİSTAN DENİLEN
BÖLGEDE İSKENCEYE UĞRA-
DIĞINI....

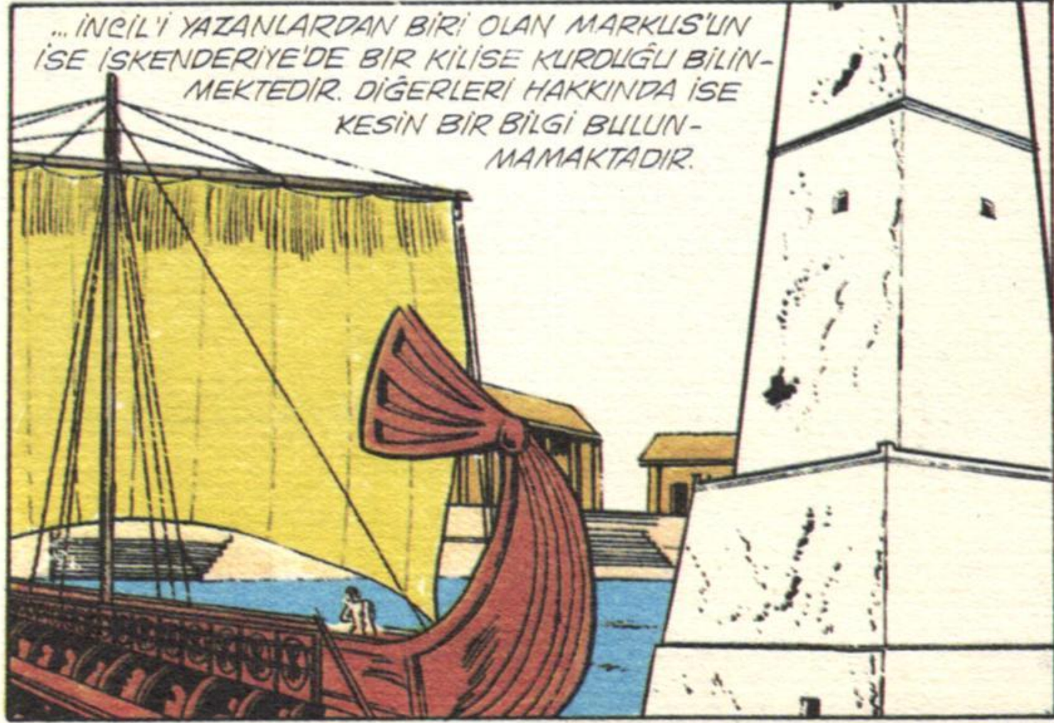

...MISIR'DA BULUNAN TOMAS'-
IN HİNDİSTAN'DA ŞEHİT EDİL-
DİĞİNİ....

...YİNE MISIR'DA BULUNAN GAY-
GUR SİMDEN'İN JUDAS'LA BİR-
LİKTE ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ
YAZARLAR.

JUDAS TADDE DİNİ FAALİYETLE-
RİNİ İRAN VE MEZOPOTAMYA'DA
SÜRDÜRMÜŞTÜR.

MATTA'NIN ETYOPYA'DA
ŞEHİT EDİLDİĞİ....

...BÜYÜK YAKUP'UN HERODES
ANTİPAS'IN EMRİYLE ÖLDÜRÜL-
DÜĞÜ VE CESEDİNİN GALİCİA'YA
(İSPANYA) GETİRİLDİĞİ....

...İNCİL'İ YAZANLARDAN BİRİ OLAN MARKUS'UN
İSE İSKENDERİYE'DE BİR KİLİSE KURDUĞU BİLİN-
MEKTEDİR. DİĞERLERİ HAKKINDA İSE
KESİN BİR BİLGİ BULUN-
MAMAKTADIR.

4

HIRISTIYANLIĞIN KUTSAL KİTABI OLAN İNCİL, İKİ KISIMDAN OLUŞUR: ESKİAHİT (TEVRAT) VE YENİAHİT.
ESKİAHİT (AHDİATİK), HZ. İSA'DAN ÖNCEKİ, YENİAHİT (AHDİCEDİD) HZ. İSA'DAN SONRAKİ KUTSAL KİTAPLARDIR. (4 HAVARİNİN YAZDIĞI).
HIRISTİYANLARA DİNLERİNİ ÖĞRENMEDE "PRESBİTERİYENLER" ADI VERİLEN RAHİPLER YARDIMCI OLMUŞLARDIR.
CEMAATİN SAHİP OLDUĞU MALİ KAYNAKLARIN İDARESİ İSE "DİYAKOS" ADI VERİLEN GÖREVLİLERE AİTTİR. PİSKO-
İDARE EDİLİR.

İSA PEYGAMBER'İN ÖLÜMÜ ÜZERİNDEN HENÜZ BİR ASIR GEÇMEMİŞ OLMASINA RAĞMEN İMPARATORLUĞUN HER TARAFINA "KİLİSE" ADIYLA DAĞILMIŞ BULUNAN HIRISTİYAN CEMAATLERİ DİNİ FAALİYETLERİNİ....

...SÜRDÜRMEKTE VE PİSKOPOSLARI DIŞINDA EN ÜST MAKAM OLARAK KUDÜS'TEKİ YETKİLİLERİ TANIMAKTAYDILAR. KUDÜS'TEKİ TAPINAĞIN TİTUS TARAFINDAN 70 YILINDA YIKTIRILMASIYLA BU KEZ ROMA KİLİSESİ ÖNEM KAZANDI.

43

HALK YAVAŞ YAVAŞ HIRİSTİYANLIĞI BENİMSEMEYE BAŞLADI. ÖZELLİKLE BOYUNDURUK ALTINA ALINAN VE SIK SIK YAĞMA OLAYLARINA HEDEF OLAN EYALETLERDE HIRİSTİYANLIK HIZLA YAYILMAYA DEVAM ETTİ.

ZİRA BÜTÜN İNSANLARIN EŞİT YARATILDIĞI, BU DÜNYADAN BAŞKA BİR DE ÖTEKİ DÜNYANIN VAR OLDUĞU, GÖSTERİŞE VE LÜKSE ÖNEM VERİLMEMESİ GİBİ DÜŞÜNCELERE EN ÇOK ONLARIN İHTİYACI VARDI.

YALNIZCA GELENEKLERİNE BAĞLI KÖYLÜLER BU DÜŞÜNCEYE KARŞI ÇIKIYORLARDI. KÖYLÜ ANLAMINA KULLANILAN "PAYEN" (PAGAN) KELİMESİ DAHA SONRA HIRISTİYANLIĞA KARŞI OLANLAR İÇİN KULLANILMAYA BAŞLANDI.

KİLİSELERDE BASİT BİR EĞİTİM UYGULANIRDI. BAŞLICA İBADET ŞEKİLLERİ TOPLU DUALAR, HEP BİR AĞIZDAN SÖYLENEN İLAHİLER VE İNCİL'DEN BÖLÜMLER OKUMA ŞEKLİNDEYDİ. KİLİSE TARAFINDAN VAFTİZ EDİLEN HIRİSTİYANLAR BURALARDA AZİZ MESİH'İ KUTLAMA ÂYİNLERİNE KATILIRLARDI.

45

I. YÜZYILDA ÖLÜLERİNİ YAKAN ROMALILARIN AKSİNE İKİNCİ BİR HAYATIN VARLIĞINA İNANAN HIRISTİYANLAR TARAFINDAN ÖLÜLERİN TÖRENLE TOPRAĞA VERİLMESİNE BAŞLANDI.

ROMA KANUNLARI ÖZEL MEZARLAR YAPTIRILMASINA İZİN VERMEDİĞİ İÇİN ÖLÜLER TOPLU MEZARLARA GÖMÜLÜRDÜ.

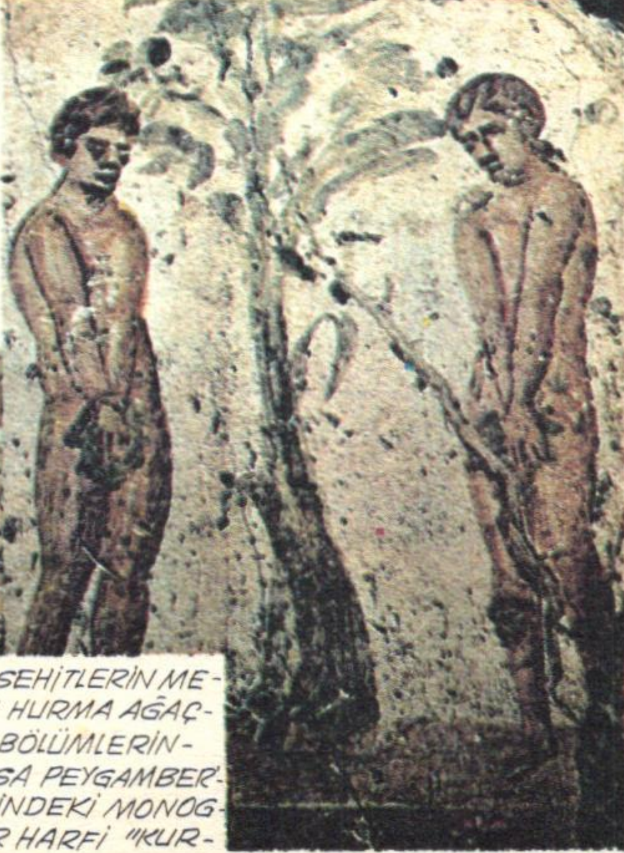

"YERALTI MEZARLARI" ADI VERİLEN BU MEZARLAR BÜYÜK BİR ALANI KAPLIYORDU VE....
... İÇLERİNDE ÇOK SAYIDA GALERİ MEVCUTTU. BUGÜNE KADAR BUNLARDAN 35 TANESİ BULUNABİLMİŞTİR.

ADI GEÇEN MEZARLAR AYNI ZAMANDA BİRER SIĞINAK DURUMUNDAYDILAR. DUVARLARDA DİNİ KAYNAKLI FRESKLERİN YER ALDIĞI MEZAR ODALARI...

...I-III. YÜZYILLARA AİT EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR OLARAK GÜNÜMÜZDE DE ÖNEMİNİ KORUMAKTADIRLAR. RESİMLERDE DİNİ MOTİF OLARAK ÇİÇEKLERDEN, PİSKOPOS RESİMLERİNDEN, MELEK VE HZ. İSA TASVİRLERİNDEN, KUTSAL RUHU TEMSİL....

...EDEN GÜVERCİNLERDEN, ŞEHİTLERİN MEZARLARINA YERLEŞTİRİLEN HURMA AĞAÇLARINDAN VE ESKİAHİT'İN BÖLÜMLERİNDEN YARARLANILMIŞTIR. İSA PEYGAMBER'İ İFADE EDEN BALIK ŞEKLİNDEKİ MONOGRAMIN (İKHTHYS) HER BİR HARFİ "KURTARICI İSA" ANLAMINI TAŞIR.

47

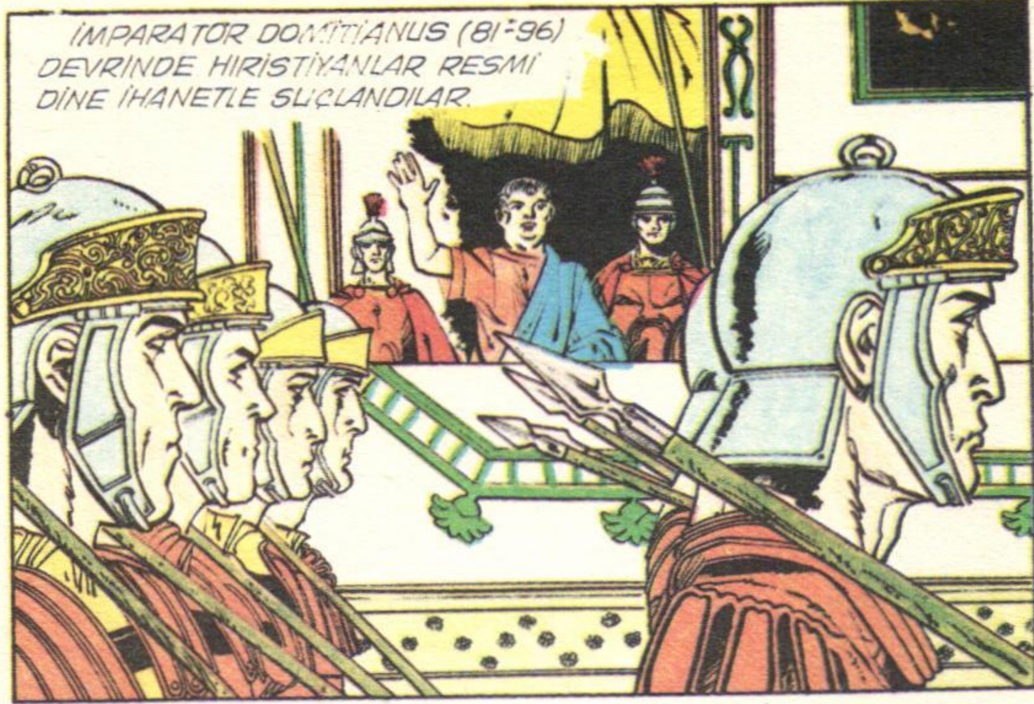

İLK ÜÇ ASIR BOYUNCA HIRISTİYANLAR ROMALILAR TARAFINDAN AĞIR EZİYETLERE MARUZ BIRAKILDILAR. MESELA NERON DEVRİNDE (64) ROMA'NIN 14 MAHALLESİNDE BİRDEN ÇIKAN...

...VE 10 MAHALLENİN TAMAMEN YOK OLMASINA NEDEN OLAN YANGININ SORUMLULUĞU İMPARATOR TARAFINDAN HIRİSTİYANLARA YÜKLENMEK İSTENDİ.
ZALİM BİR İMPARATOR OLAN NERON İÇİN SUÇLULARI HIRİSTİYANLAR ARASINDA ARAMAKTAN DAHA KOLAY NE OLABİLİRDİ?

48

KİTLELER HALİNDE TUTUKLANAN VE GLADYATÖRLERLE ÇARPIŞMAYI REDDEDEN HIRISTİYANLARIN BÜYÜK BÖLÜMÜ...
... KANA SUSAMIŞ KALABALIK ÖNÜNDE VAHŞİ HAYVANLARA PARÇALATTIRILDI...
DİĞERLERİ YA KÖPEKLER TARAFINDAN BOĞAZLANDILAR YADA YAKILARAK ÖLDÜRÜLDÜLER.
49

ROMA'NIN İLK PİSKOPOSU VE İLK PAPA OLAN AZİZ PETRUS İLE HAVARİ AZİZ PAULUS BU KATLİAMIN EN ÖNEM-Lİ KURBANLARIYDI.
NERON'UN EMRİYLE TUTUKLANIP ÖLÜME MAHKÛM EDİL-DİLER. VATANDAŞLIK HAKKINA SAHİP OLAN PAULUS, BAŞI BALTAYLA UÇURULA-RAK, DİĞERİ İSE KENDİ ARZUSU ÜZERİNE TERS OLARAK ÇARMIHA GERİLEREK ÖLDÜRÜLDÜ.
50

II. YÜZYILDA KATLİAMA BİR SÜRE ARA VERİLDİ VE TRAJA-NUS (98-117) İLE BİRLİKTE DAHA TEMKİNLİ BİR POLİTİKA UYGU-LANMAYA BAŞLANDI..

51

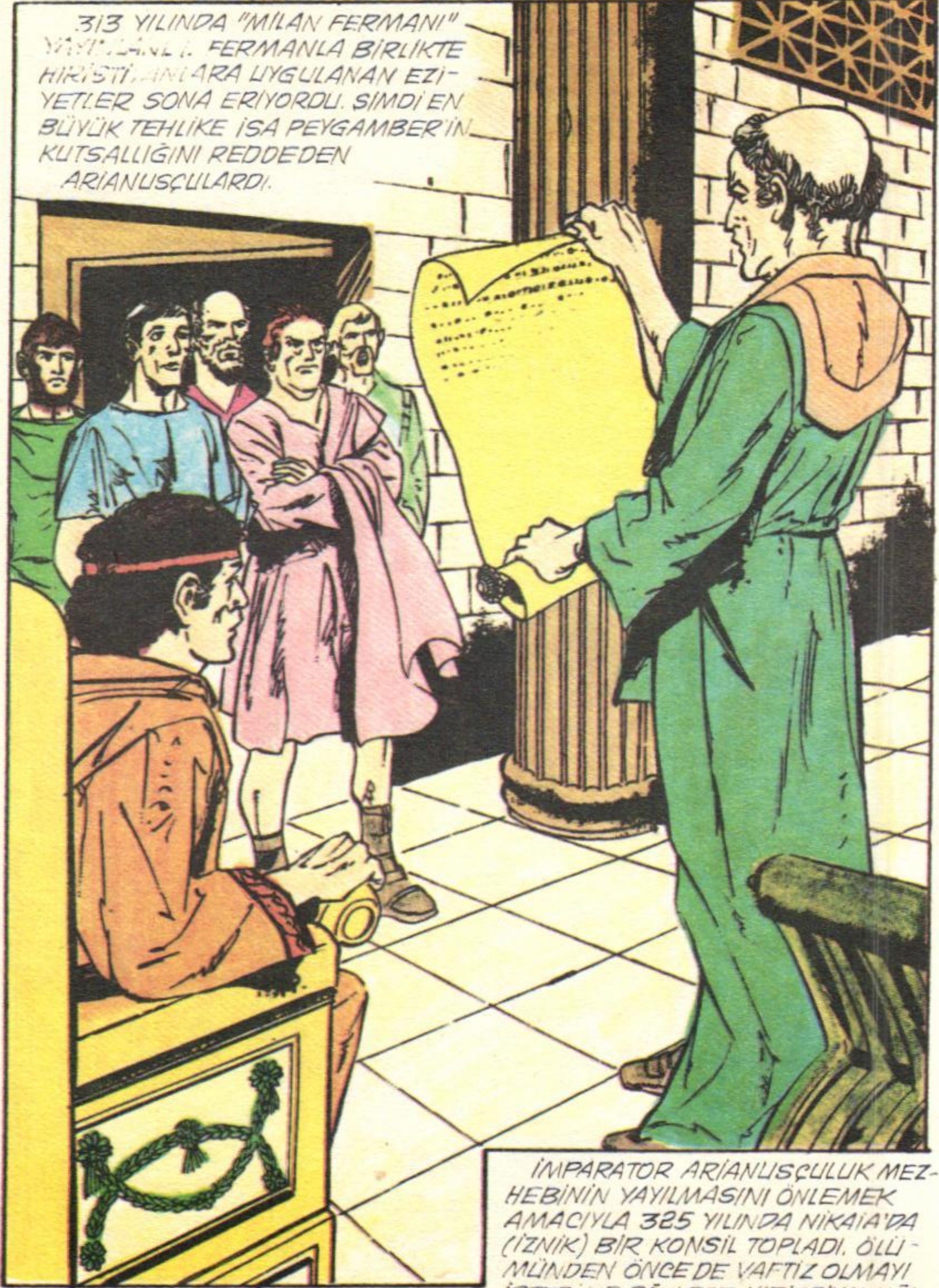
EN BÜYÜK KATLİAM DİOKLETİANUS DEVRİNDE GERÇEKLEŞTİ VE 303'TEN BAŞLAYARAK SEKİZ YIL BOYUNCA BÜTÜN ŞİDDETİYLE DEVAM ETTİ. ÇOK SAYIDA İNSAN ÖLDÜ, TAPINAKLAR YIKILDI, KUTSAL KİTAPLAR YAKILDI, HIRİSTİYANLARA AİT MÜLKLERE EL KONDU.

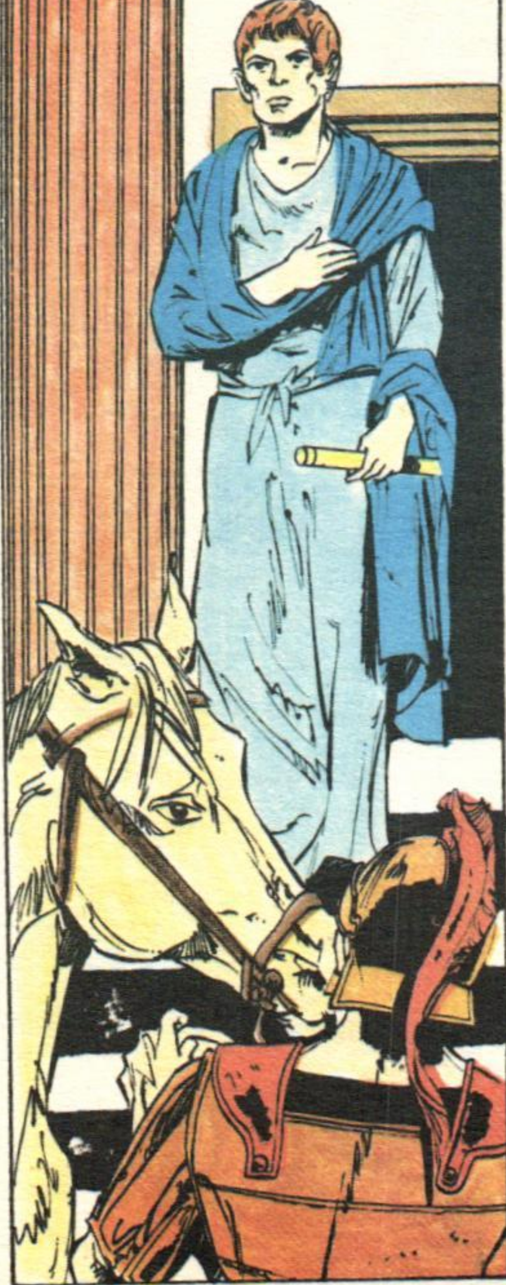
52

BÜTÜN BU OLAYLAR YİNE DE HIRISTİYANLIĞIN YAYILMASINA BİR ENGEL TEŞKİL ETMEKTEN UZAKTI. HIRISTİYANLARIN SAYISI HER GÜN BÜYÜK BİR HIZLA ARTIYORDU.

TAHTA BÜYÜK KONSTANTİNUS'UN (306-337) GEÇMESİYLE BİRLİKTE KİLİSE KÖKLÜ BİR DEĞİŞİKLİĞE UĞRADI.

53

313 YILINDA "MİLAN FERMANI" YAYINLANDI. FERMANLA BİRLİKTE HIRİSTİYANLARA UYGULANAN EZİYETLER SONA ERİYORDU. ŞİMDİ EN BÜYÜK TEHLİKE İSA PEYGAMBER'İN KUTSALLIĞINI REDDEDEN ARİANUSÇULARDI.
İMPARATOR ARİANUSÇULUK MEZHEBİNİN YAYILMASINI ÖNLEMEK AMACIYLA 325 YILINDA NİKAİA'DA (İZNİK) BİR KONSİL TOPLADI. ÖLÜMÜNDEN ÖNCE DE VAFTİZ OLMAYI İSTEDİ VE BÖYLECE HIRİSTİYANLIĞI KABUL ETMİŞ OLDU.

BÜYÜK KONSTANTİNUS'UN ÖLÜMÜNDEN SONRA BAŞA GEÇEN II. KONSTANTİN DEVRİNDE (337-361) HIRİSTİYANLAR İÇİN YENİDEN ZOR GÜNLER BAŞLADI.

HIRİSTİYAN EĞİTİMİYLE YETİŞMİŞ JULİANUS APOSTA (361-363) DEVRİNDE ÇOKTANRICILIK ÖNEM KAZANDI.

55

ANCAK BU DURUM SADECE İKİ YIL SÜRMÜŞ VE ONDAN SONRA BAŞA GEÇENLER HIRİSTİYANLIĞI BENİMSEMİŞLERDİ.
BÜYÜK TEODOSIUS (379-395) 380 YILINDA HIRİSTİYANLIĞI İMPARATORLUĞUN RESMİ DİNİ OLARAK KABUL ETTİĞİNİ BİLDİRDİ. BUNUN SONUCUNDA ÇOKTANRICILIK 392 YILINDA TAMAMEN ORTADAN KALKTI.
56

HIRISTİYANLIĞIN YAYILMASI VE SAĞLAM TEMELLERE OTURMASI....
...BUNUN YANI SIRA KİLİSENİN GÜCE KAVUŞ-MASI İÇİN YAKLAŞIK 400 SENENİN GEÇ-MESİ GEREKMİŞTİ..
57

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

M.Ö. 65

Pompeius bu tarihte Doğu'ya düzenlenen harekâtın başkomutanlığını üstlendi ve Seleukoslar Krallığı'nı ele geçirdi. Kudüs ve Filistin'i Roma topraklarına kattı (M.Ö. 63). 1949'da Ölü Deniz yakınlarındaki Kumran'da bulunan el yazmaları Roma'nın kazandığı zaferleri dile getirmektedir.

M. Ö. 47

Yahudi ileri gelenlerinin karşı çıkmalarına rağmen, Filistin, Celile ve Yudea'nın idaresi, Büyük Herodes ve kardeşi Fasael'in elinde bulunuyordu.

M. Ö. 40

Suriye ve Filistin, Partların istilasına uğradı. Meydana gelen savaşta Fasael öldü, Herodes ise Roma'ya sığındı ve Senato tarafından kendisine "Filistin Kralı" unvanı verildi. Daha sonra Romalıların desteğinde geri döndü ve krallığın başına geçti (M.Ö.39—M.Ö.37).

M. Ö. 35

Kudüs'ün yeniden fethi, Herodes'in saltanatının ilk yıllarına rastlar. Onun devrinde Filistin, zengin ve bayındır bir ülke haline geldi. Şehir muhteşem yapılarla süslendi. Ancak Yahudiler bu duruma karşı çıkıyorlar ve ülkede çoktanrıcılığın egemen olmasını benimsemiyorlardı.

M. Ö. 4

Hz. İsa'nın Doğuşu: VI. yüzyılda yaşamış olan keşiş Küçük Dionisios, tarihi Hz. İsa'dan önce ve sonra olmak üzere ikiye ayırır. Ancak bu olay, hiçbir tarihi belgeye dayandırılmadan gerçekleştirilmiştir. Aslında Hz. İsa'nın doğumu, saptanan tarihten birkaç yıl daha önceye rastlar. Şöyle ki: 1) Şayet Hz. İsa, İncil'de yazılanlara göre Vaftizci Yahya tarafından 30 yaşında vaftiz edilmişse saptanan tarihten daha önce doğmuş olmalıdır, zira Yahya, M.S. 28-29 yıllarında Büyük Herodes tarafından tutuklanmış ve ölüme mahkûm edilmiştir. 2) Hz. İsa'nın doğumuna

rastlayan nüfus sayımı, Suriye Valisi Quirinius (Kuirinius) tarafından M.Ö. 4 yılında yaptırılmıştır. 3) Yine Hz. İsa'nın doğduğu yıl meydana gelen gökyüzü olayının tarihi M.Ö. 5-4 yıllarına rastlamaktadır. Çin kaynakları kuyrukluyıldızların bu tarihlerde görüldüğünü bildirmektedirler.
Özetle, Hz. İsa'nın bu durumda M.Ö.4 yılında doğduğu sanılmaktadır. Bu tarihte Büyük Herodes ölmüş, Augustus'un onayı üzerine krallık, oğulları Arkelaos, Herodes Antipas ve Herodes Filip arasında pay edilmiştir. Bu durumda Yudea ve Samaria'nın idaresinin Arkelaos'a, Celile ve Peree'nin idaresinin Herodes Antipas'a, Taberiye Gölü'nün doğusunun da Herodes Filip'e verildiği görülmektedir.

M. S. 1
Miladi takvimin başlangıcı bu tarihe rastlar. Hz. İsa'nın çocukluğu, Celile'nin küçük bir köyü olan Nazaret'te geçer.

M. S. 6
Arkelaos, Augustus tarafından görevden alınır ve Yudea, Sezare'de ikamet eden Romalı bir valinin yönetiminde Roma'ya bağlı bir eyalet haline getirilir. Bu dönemde Yahudiler dinlerinde serbest olmakla beraber ülkede, özellikle soylu sınıf üzerinde etkili bir baskı rejimi hâkimdir. Celileli Judas adlı biri bu baskı politikasına karşı çıkarak gizli bir cemiyet kurar. Zelotlar adı verilen cemiyet üyeleri, işgalcilerle mücadeleye girerek Yahudi toplumunu yabancı unsurlardan temizlemeyi amaçlamaktadırlar.

M. S. 14
Roma'da Augustus ölmüş, yerine damadı Tiberius geçmiştir. Yudea'ya (İudea) vali olarak Valerius Gratianus atanır. Bu arada Celile "Tetrark"ı Herodes ve Taberiye Gölü'nün doğusunda yer alan toprakların "Tetrark"ı Filip, bağımsızlıklarını ilan ederek kendi adlarına birer devlet kurmuşlardır.

M. S. 26
Adı geçen Yudea valiliği görevi Pilatus'a verilir.

M. S. 27
Hz. İsa, yeğeni Vaftizci Yahya tarafından vaftiz edilir.

M. S. 28
Herodes Antipas, Vaftizci Yahya'yı tutuklatır ve boynunu vurdurur. Hz. İsa Celile'de dini faaliyetlerine başlar. Halka verdiği vaazlar, Hıristiyanlığın kutsal kitabı İncil'in önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

M. S. 30
Ancak bu vaazlar Yahudilerin büyük bir öfkeye kapılmasına neden olmuştur. Hz. İsa tutuklanır ve çarmıha gerilir. Aynı yıllarda Kudüs, Celile ve Damas'ta ilk Hıristiyan cemaatlerin kurulmaya başladığı görülmektedir. Daha sonra Paulus olarak adlandırılacak olan Saül, Hıristiyanlığı kabul eder. Hıristiyanlık, havariler aracılığıyla yayılmaya devam eder.

M. S. 64
Roma'da çıkan yangının sorumluluğu, İmparator Neron tarafından Hıristiyanlara yükletilerek ilk büyük katliam hareketi başlar.

M. S. 70
Filistin'de başlamış olan isyanlar, İmparator Vespasianus devrinde oğlu Titus'un da yardımıyla bastırılır ve Kudüs, Titus tarafından yerle bir edilir. Sağ kalanlar, Filistin'i terk ederek dünyanın dört bir tarafına yayılırlar.

M. S. 81
Domitianus devrinde Hıristiyanlara karşı büyük bir katliama girişilir.

M. S. 165
Markus Aurelius'un emriyle Roma'da yaşayan Hıristiyanlar, kılıçtan geçirilir.

M. S. 180
Yerine geçen oğlu Kommodus devrinde, Roma'da, Hıristiyanlar tarafından bir kilise kurulu toplantısı yapılır (189-190).

M. S. 192
Kommodus öldürülür. 193'te Severus'lar sülalesi başa geçer. Septimius Severus yayınladığı bir fermanla Yahudi ve Hıristiyanların dinlerini yaymalarını yasaklar (200).

M. S. 222
Bu tarihte tahta çıkan Severus Aleksander, Hıristiyan cemaatlere karşı daha ılımlı bir politika izlemeye başlar.

M. S. 303
Ordudan kovulan Hıristiyanlar (303) sekiz yıl boyunca türlü işkencelere maruz kalırlar.

M. S. 311
Şark'ın Augustus'u Galerius, bir ferman yayınlayarak 311'de Hıristiyanlara uygulanan katliamlara bir son verir.

M. S. 312
Konstantinus, rakibi Maksianus'u yenerek İmparatorluğa sahip olur. 313'te Milan Fermanı'nı yayınlayarak Hıristiyanları dinlerinde serbest bırakır. Roma'da ilk Hıristiyan kilisesi olan Laterano Bazilikası inşa edilir. Kısa bir süre sonra Konstantinus'un annesi Azize Helena tarafından Beytüllahm'da bir bazilika, Konstantinus tarafından da Kudüs'te Golgotha tapınakları yaptırılır. Arianus, 319'dan itibaren Hz. İsa'nın Tanrısal niteliğini inkâr eden kehanetlerini yaymaya başlar. (Arianusçuluk).

M. S. 325
İznik'te bir konsil toplanarak Arianusçuluğu yasaklar ve İbranice yazılmış bütün İncil'lerin yakılmasına karar verir. Yakılan kitap-

lar arasında, Hz. İsa'ya ilk inananlardan olup ondan dinlediklerini ve öğrendiklerini aynen kaydeden Barnabas'ın İncili de bulunmaktadır. Bu İncil, Hıristiyanlığın ilk 300 senesinde diğer İncil'lerle birlikte elden ele dolaşmış ve okunmuştur. Papa Damasus 383'te tesadüfen eline geçen Barnabas İncili'nden arta kalan bir nüshayı, Papalık Kütüphanesi'nde saklar. 1585'e kadar burada kalan eseri, Papa Sixtus'un (Sikstus) dostu Fra Marino, 1585-1590 yılları arasında İtalyanca'ya çevirmiştir. Bu İtalyanca el yazması, birçok el değiştirdikten sonra Prusya Kralı danışmanlarından Cramer'in (Kramer) eline geçer ve Cramer 1713'te bunu, Türkleri Zenta'da yendiği için Avrupa'da büyük bir ün kazanmış olan Prens Öjen'e (1663-1736) hediye eder. Prens Öjen öldükten sonra, Barnabas İncili, onun özel kütüphanesi ile birlikte 1738'de Viyana'daki Kraliyet Kütüphanesi'ne nakledilir. İlk defa olarak bu kütüphanede Barnabas İncili'nin İtalyanca tercümesini bulan iki İngiliz, Bay ve Bayan Ragg, bunu İngilizce'ye çevirirler. Bu İngilizce tercüme 1907'de Oxford'da basılmıştır. Esrarengiz bir biçimde ortadan kaybolan bu tercümenin bir nüshası British Museum'da (Britiş Muzeum) diğer bir nüshası da Washington'da, Amerikan Kongresi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Pakistan Kuran Kurulu, 1973 yılında bu İngilizce nüshayı basmaya muvaffak olmuştur.

Barnabas İncili'nin çeşitli bölümlerinden seçmeler:

"Hz. İsa kendisine 'Sen Allah'ın oğlusun' diyen Petrus'a çok kızdı. Onu azarladı. Ona 'Sen benden uzaklaş; çünkü fena şeyler düşünüyor ve bana kötülük yapıyorsun' dedi. Ondan sonra havarilerine dönerek 'Vay bana böyle hitap edenlerin haline; çünkü Allah bana bunlara lanet etme emrini verdi' dedi. (70.bab).

"Ben bu dünyaya, Allah'ın dünyaya selamet getirecek olan resûlünün yolunu hazırlamak için geldim. Fakat sizler dikkat ediniz. O gelinceye kadar birçok yalancı peygamber çıkabilir ve benim İncil'im bozulabilir." (72.bab).

"Ben bütün dünyanın beklediği ve Hz. İbrahim'in kendi kavmine geleceğini müjdelediği mesih değilim. Ben bu dünyadan çekildiğim zaman şeytan birçok insana benim Allah ve Allah'ın oğlu

olduğumu söyleyerek onları kandıracaktır. Allah yeryüzünde ancak 30 hakiki Hıristiyan kaldığı zaman insanlara acıyarak hakiki mesihi (elçisini) gönderecektir. Bu mesih güneyden gelecektir. Putları kıracak, puta tapanları ortadan kaldıracaktır." (96.bab).

"Söylediğin mesihin ismi nedir ve onun geldiğini nasıl anlayacağız?" diye soran havarilere Hz. İsa şöyle dedi: 'Mesihin adı hayran olmaya değer güzelliktedir. Onun ismi Ahmed'dir'. Bunun üzerine Hz. İsa'nın etrafına toplanan halk, seslerini yükselterek: 'Ey Ahmed; dünyayı kurtarmak için çabuk gel' diye bağırdı." (197.bab).

"Kardeşlerim! Ben tıpkı sizin gibi topraktan yaratılmış bir insanım. Günahlarınızı bilin ve tövbe edin. Şeytan, Romalı askerlerin yardımı ile, size benim Allah olduğumu söyleyerek sizi aldatacak. Ona inanmayın." (128.bab).

Bütün bunlardan anlaşıldığına göre Barnabas İncili son peygamberin geleceğini, ondan 600 veya 1000 yıl kadar önce bildirmekte ve bir tek Allah'tan bahsetmektedir. Yani bir başka deyişle teslisi (üç Tanrı'ya tapma inancını) yalanlamaktadır.

M. S. 380

379'da başa geçen Teodosius bu tarihte Hıristiyanlığı İmparatorluğun resmi dini haline getirir. 381'de Konstantinopolis'te Papa' nın başkanlığında bir konsil toplanır.

M. S. 390

Selanik'te çıkan bir isyan Teodosius'un emriyle 7 000 kişinin öldürülmesiyle kanlı bir şekilde bastırılır. Bunun üzerine Piskopos Ambroise tarafından İmparator, halkın içinde günah çıkarmak zorunda bırakılır. Birkaç yıl sonra Teodosius bir fermanla çoktanrıcılığı (392), bölücü mezhepleri ve olimpiyat oyunlarını (394) yasaklar.

M. S. 395

Teodosius'un Milan'da ölümü üzerine İmparatorluk, iki oğlu arasında paylaştırılır.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

BÜYÜK İSTİLALAR DÖNEMİ

RESİMLERLE
İNSANLIK TARİHİ
ANSİKLOPEDİSİ

BÜYÜK İSTİLALAR
DÖNEMİ

KARACAN

BAYİNİZDEN ŞİMDİDEN AYIRTINIZ